

de gamle Hænder, Forandringen er kun, at der administreres paa en noget anden Maade; Stillingen er vel noget anderledes end tidligere, men Forandringen er mere formel end reel. Det er mig ikke bekendt, at der er begaaet Misgreb, der kunde give Grund til Dadel; imidlertid, jeg skal gøre, hvad jeg kan for at faa Sagen ledet ind paa den rette Vej; men, jeg mener i øvrigt, at den allerede er paa rette Vej. Misforstaaelser og Anker, som hvile paa ligefremme Misforstaaelser, er jeg ikke i Stand til at fjerne, og jeg tror, at en stor Del af det, det ærede Medlem anførte om Dpfattelser rundt omkring, maa hvile paa Misforstaaelser. Derfor haaber jeg ogsaa, at man skal komme paa den rette Vej, og at den omtalte Bevægelse skal dø bort, netop fordi den efter min Mening ikke bunder saa meget i virkelige Forhold som i en Række af Misforstaaelser, som dog forhaabentlig mere og mere lade sig fjerne, for saa vidt det ikke allerede maatte være sket. Foreningernes Konsulentvirksomhed kan være nyttig og god, og jeg agter ikke at gaa Foreningernes Selvstændighed for nær, men jeg mener paa den anden Side, at naar man giver saa betydelige Bidrag dertil fra Statens Side, maa man ogsaa have Krav paa at faa at vide, hvorledes denne Virksomhed udøves, og jeg mener endvidere, at det kan være hensigtsmæssigt for vedkommende Konsulenter, at de af og til komme i Berøring med andre Mænd, der have et mere almindeligt Konsulenthverv, end de have, i den Henseende tror jeg derfor, at det rette er truffet.

Endnu vil jeg blot bemærke, at med Hensyn til de øvrige Midler, der stilles til Raadighed for Landbruget gennem dette Lovforslag, har jo dog ogsaa Regeringen, Ministeren, en Bligt til at øve nogen Kontrol. Med Dyrskuer, som ogsaa støttes af Staten med indtil Halvdelen af Midlerne, øves en Kontrol af Medlemmer, der ere designerede af Ministeren, nemlig Statsdyrskuekommissionens Medlemmer. Med Hensyn til Statskuer for Tyre og Hingste øves der ogsaa en Kontrol; de forestaas og ledes af et dertil af Regeringen bestikket Medlem. Med Understøttelsen til Hingsteholds- og Tyreholdsforeninger føres der ogsaa en vis Kontrol, og det er ogsaa forlangt af Rigsdagen, at det skulde være en ret indgaaende Kontrol igennem Regnskaber, og man har jo endog ogsaa forlangt, og det har det ærede Medlem og Udvalget været enige om, at de Medlemmer, der af Regeringen ere blevene designerede til Statsdyrskuekommissærer, skulle have en væsentlig Indflydelse paa, hvorledes disse Foreninger fungere. Det er vist ganske i sin Orden — og det er meget

almindeligt — at man samtids med at give Bidrag kræver at faa at vide, hvorledes det anvendes, og naar vedkommende ikke selv vil administrere, administrerer Staten. Forskellen er den, at efter den vanskelige og meget forgrenede Virksomhed, her er Tale om, kan Administrationen ikke godt henlægges til selve Ministeriet, der maa være et Mellemled. Der er i denne Bevægelse noget ejendommeligt, nemlig det, at for saa Nar siden gif Kravene ind paa, at man vilde have en Landbrugsminister eller en Landbrugsdirektør. Men hvad skulde han bestille? Han skulde dog vel gribe ledende ind i Landbruget, og hvis man virkelig vilde have en Position for den Mand, saa maatte man ikke, samtids med at forlange ham, tro, at alle Landbrugets Institutioner, der jo virke overmaade godt og heldigt, kunde beholde den Virksomhed, de have nu. Det følger af sig selv, at en stor Del af denne Kontrol og ledende Virksomhed maatte med Nødvendighed flyttes over til Ministeren. Nu ønsker man at gaa en helt anden Vej, nu vil man have hele sin Administration selvstændig og uafhængig, selv i saadanne Forhold som de her omhandlede, og ikke finde sig i en saalempelig Kontrol som denne, der i Virkeligheden kun gaar ud paa at vide, hvorledes Bevillingen anvendes, og forlange, at vedkommende ved Lestighed skal tage Raad af og deltage i nyttige og frugtbringende Forhandlinger med andre Mænd, der staa i Landbrugets Tjeneste. Jeg tror altsaa, at her er megen Misforstaaelse til Stede. Jeg anerkender til fulde Landhusholdnings-selskabets Virksomhed i Konsulentlagen, og jeg er maasse ikke den, der vilde have mest imod, om Selskabet kunde vedblive at staa som hidtil, men den virkelige Grund til, at Forandring maatte gøres, var den, at Bevillingen fra Rigsdagens Side blev givet under den bestemte Forudsætning, at saaledes, som nu er sket, skulde Forholdet ordnes. Om man derved paa ethvert Punkt har været absolut heldig, kan der være forskellige Meininger om, men jeg tror ikke, at her er noget, man bør være uenig om, naar man da ikke absolut vil være uenig.

Maa jeg til disse Bemærkninger nævne et Par Tal, som vedrøre Landbruget, om end ikke saa nøje Husdyrbrugets Fremme. Det er for at illustrere, hvorledes et Selskab, som er statsunderstøttet, selv yder betydeligt Bidrag til sin Virksomhed, foruden til Administration. Jeg har saa meget mere Høje til at gøre det, som jeg ikke var i Stand dertil, da der skete et lille Angreb paa Hedeselskabet i Rigsdagen ved Finanslovens 1ste Behandling. Hedeselskabets Bidrag fra